

Türk Tabipleri Birliđi

_____ Turkish Medical Association _____

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŐKANLIĐI
Bilkent/ANKARA

534/2017

27.03.2017

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŐKANLIĐI'NA
ANKARA

Konu: Doçentlik sınav başvurularının durdurulması, iptali ve 683 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin 4. Maddesi hakkında.

Üyelerimiz tarafından, doçentlik sınav başvurularının durdurulması veya iptaline ilişkin kurumunuz işlemleri ile hak kayıplarının oluşturulduğu ve bunların giderilebilmesi için Birliğimizin girişimde bulunması talep edilmektedir.

Üyelerimizin başvurularında 23.1.2017 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanan 683 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin (KHK) 4. Maddesi gerekçe gösterilerek doçentlik sınav başvurularının iptal edildiği belirtilmektedir.

Bildiđiniz üzere 683 sayılı KHK'nın "Doçentlik başvuruları" başlıklı 4. Maddesinde " (1) Terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğuna karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olması ya da değerlendirilmesi sebebiyle görevden uzaklaştırılan veya haklarında adli soruşturma ya da kovuşturma yapılan doçent adaylarının, görevden uzakta geçirdikleri süre boyunca veya adli soruşturma ya da kovuşturma sonuçlanıncaya kadar doçentlik başvurularına ilişkin işlemler durdurulur. Bunlardan haklarında kamu görevinden çıkarılma veya mahkûmiyet kararı verilenlerin doçentlik başvuruları iptal edilir" düzenlemesi yapılmıştır.

Böylece, olağanüstü hal kapsamında çıkarılan KHK'lar ile kamu görevinden çıkarılan ya da kararnamelere dayalı olarak görevden uzaklaştırılan, soruşturma geçiren insanlar yönünden yine Olağanüstü Hal kapsamında çıkarılan bir başka KHK'ya dayalı bir başka yaptırım uygulanmaktadır. Başvuruları durdurulanlar yönünden doçentlik sınavına girebilme ve doçentlik belgesi alma hakkı önemli ölçüde sınırlandırılmakta; iptal edilenler yönünden doçent olma hakkı bütünüyle ortadan kaldırılmaktadır. Başka bir ifadeyle Kanun ile özel olarak düzenlenen doçentlik başvuru ve sınav koşulları; KHK'lar bir kısım adaylar yönünden geriye yürür ve ileriye etkili olarak değiştirilmiş ve bu kapsamda uygulama işlemleri tesis edilmiştir.

1

Türk Tabipleri Birliđi Merkez Konseyi

GMK Bulvarı Şehit Daniő Tunalığil Sok. No: 2 / 17 - 23, 06570 Maltepe - Ankara / Türkiye
Tel: (+90 312) 231 31 79 | Faks: (+90 312) 231 19 52 - 53 | e-posta: ttb@ttb.org.tr | http://www.ttb.org.tr

Bilindiği üzere Doçentlik unvanı ve bu unvanın kazanılma şekli 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun Doçentlik Sınavı başlıklı 24. maddesinde düzenlenmiştir. Üniversite bünyesinde doçent kadrosunda çalışmak ile doçent unvanını elde etmek birbirinden farklı iki ayrı süreçtir. Kanunda sayılan şartları sağlayarak doçent unvanı alan kişi için bu unvan akademik yeterliliği ortaya koyan ayırt edici bir göstergedir. Akademik unvan, kişinin eğitim görerek ve belli sınavları başarıyla geçerek bir bilimsel tezi başarıyla savunarak o konudaki bilgi ve becerilerini ispatladıktan sonra taşımaya hak kazandığı bir sıfattır. Doçent unvanın elde edilmesi, doğrudan bir yükseköğretim kurumunda kadroya atanma ve bu alanda eğitim, öğretim ve sınav hizmetleri verme hakkı bahşetmemektedir. Söz konusu kadrolara atanmanın yine 2547 sayılı Kanun 25. Maddesinde düzenlenmiş özel yöntem ve koşulları bulunmaktadır.

Olağanüstü hal kapsamında yapılan düzenleme ile doçent adaylarının sözlü sınavı başarıyla geçerek bilgi ve becerilerini ispatlaması ve doçentlik unvanını elde etmesi engellenmektedir. Bu işlemlerin, doçent adaylarının başta bilim ve sanat özgürlüğü, eğitim öğrenim hakkı, maddi ve manevi varlığını koruyup geliştirme hakkı olmak üzere pek çok hakkını ihlal ettiği düşüncesindeyiz. Oysa, suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıp bu alana ilişkin hak ve özgürlüklerinden mahrum bırakılmayan herkesin bilim dünyasındaki gelişimini sürdürmek, bilgi ve becerilerini kamusal alanda yayımlamak, akademik çalışmalarına devam etmek yurt içi ya da dışında eğitim öğretim ortamlarında çalışabilmek, bu kapsamda yeterliliğini emek verdiği alanda ortaya koyabilmek amaçlarından bir ya da birkaçı nedeniyle doçent unvanını edinme hakkı bulunmaktadır.

Nitekim Anayasa'nın 17. Maddesinde herkesin manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. Anayasa'nın 27. maddesinde ise herkes, bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahiptir. Anayasanın Eğitim ve Öğrenim Hakkı ve Ödevi başlıklı 42. maddesinde de eğitim ve öğrenim hakkının temel hak ve özgürlüklerden olduğu, eğitim, öğretim, araştırma ve inceleme ile ilgili faaliyetlerin hiçbir surette engellenemeyeceği ifade edilmiştir.

Anayasa'nın 13. Maddesinde "*Temel hak ve özgürlükler özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz*" kuralına yer verilmiştir.

Temel hak ve hürriyetlerin kötüye kullanılmaması başlıklı Anayasanın 14. Maddesinde ise "*Anayasa hükümlerinden hiçbiri, **Devlete** veya kişilere, Anayasayla tanınan temel hak ve hürriyetlerin yok edilmesini veya **Anayasa'da belirtilenden daha geniş şekilde sınırlandırılmasını amaçlayan bir faaliyette bulunmayı mümkün kılacak şekilde yorumlanamaz***" denilmiştir.

Temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının durdurulması başlıklı 15. Maddesinde ise; "*...olağanüstü hallerde, milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlal edilmemek kaydıyla, **durumun gerektirdiği ölçüde temel hak ve hürriyetlerin kullanılması kısmen veya tamamen durdurulabilir** veya bunlar için Anayasada öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilir. ...kimse din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz ve bunlardan dolayı suçlanamaz; suç ve cezalar geçmişe yürütülemez; **suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıncaya kadar kimse suçlu sayılamaz.***" düzenlemesi yapılmıştır. Kararname ile getirilen düzenleme olağanüstü dönemin gerektirdiği bir müdahale olmadığı gibi ölçülü bir müdahale

hiç değildir. Ayrıca, müdahale olağanüstü dönemde sınırlı bir dönem için kısmen veya tamamen bir durdurma işlemi olmayıp ileriye etkili olarak, yukarıda saydığımız temel hakları ortadan kaldırmaktadır. Kaldı ki bu süreçte hakkındaki isnat bildirilmeden, savunma hakkı verilmeden, adil bir soruşturma yapılmadan tek taraflı ve gizli işlemler sonucu insanlar kamu görevinden çıkarılmıştır. Bu durumdaki kişiler, bu kez, hak arama özgürlüğünü kullanamadıkları bir işleme bağlı olarak başlıca temel hak ve özgürlüklerinden yoksun bırakılmakta ya da bunlar kullanımını belirsiz bir süre ile durdurulmaktadır.

Nitekim ABD'deki Northwestern Üniversitesi'ne gitmek üzere, 3 ay süreyle görevlendirme talep eden öğretim üyesinin başvurusunun hakkında yürütülen soruşturma gerekçe gösterilerek reddedilmesi üzerine açılan davada, Ankara 15. İdare Mahkemesi iptal kararı vermiş, hukuk devletinin sağlamakla yükümlü olduğu hukuki güvenlik ilkesi, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yaptığı düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici düzenlemelerden kaçınmasını gerekli kılan ve temel hak güvencelerinden korunan ortak değerdir, denilmiş, soruşturmanın davacının yurt dışına çıkmasına yasal bir engel oluşturmadığı sonucuna varmıştır.¹

Görevden uzaklaştırılan veya haklarında adli soruşturma ya da kovuşturma yapılan doçent adaylarının, görevden uzakta geçirdikleri süre boyunca veya adli soruşturma ya da kovuşturma sonuçlanıncaya kadar bir akademik unvan olan doçentlik başvurularına ilişkin işlemlerinin durdurulmasının, kamu görevinden çıkarılanların doçentlik başvurularının iptal edilmesinin olağanüstü hal ile ilgisinin bulunmadığı açıktır. Olağanüstü hal KHK'larının olağanüstü halin gerekli kıldığı konularda, olağanüstü halin amacıyla ve nedenleriyle sınırlı olarak çıkartıldığı, bu kapsamda olmayanların olağanüstü hal KHK kuralı niteliğinde sayılmadığından Anayasaya aykırı olacağı açıktır. Esasen bu durum Hukuk Devleti ilkesi ile de bağdaşmamaktadır.

683 Sayılı KHK'nın 4. Maddesi ile bu maddeye dayalı olarak doçentlik sınav başvurularının iptali ya da durdurulmasına yönelik işlemler; bilim hürriyetini, eğitim hakkını, kişilerin maddi ve manevi varlığını geliştirme hakkını ve giderek çalışma hakkını ihlal etmektedir.

Bütün bu nedenlerle Yükseköğretim Kurulunuz tarafından 683 Sayılı KHK'nın 4. Maddesine dayalı olarak doçentlik sınav başvurularının iptali ya da durdurulmasına yönelik işlemlerinizin geri alınması, söz konusu KHK maddesinin yürürlükten kaldırılması için Başbakanlık nezdinde girişimde bulunulması talebimizi gereği için bilgilerinize sunarız.

Saygılarımızla,
Prof. Dr. M. Raşit Tükel

TTB Merkez Konseyi
Başkanı

¹Ankara 15.İdare Mahkemesi E.2016/3547, K.2017/7631 sayılı kararı